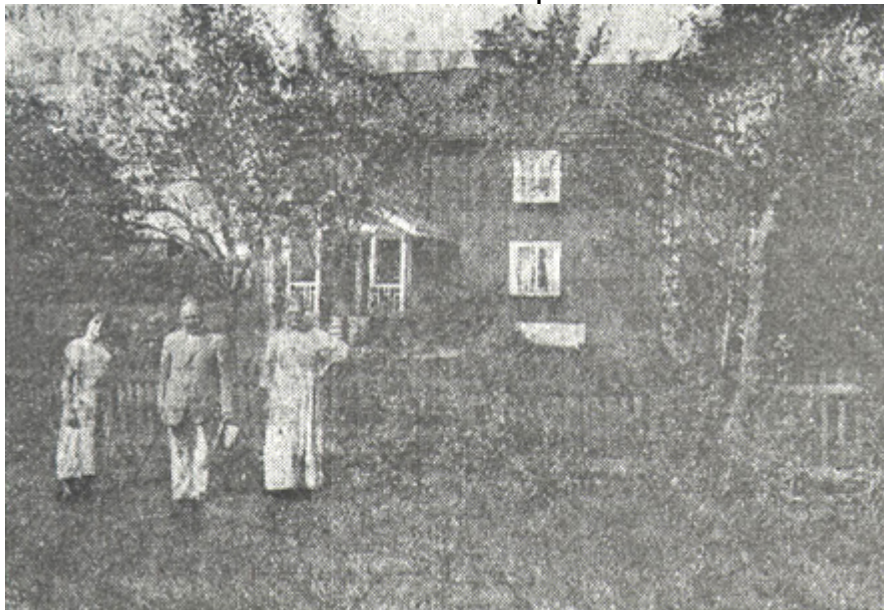

Släktgård - mönstergård

Ett besök vid Botentorp i Skällvik.

Den nedlagda lilla gruvstaden Nartorp, som blivit förklarad vara orsak till Skällviks rekordartat höga skattekrona, verkar numera ganska ödslig och mindre inbjudande med de mörka berghögarna och de sista resterna av den nedlagda gruvans byggnadsverk. Men om man går upp på högsta krönet av den höga pyramidformiga stenkolossen som i viss mån påminner om Nartorps och ortens svunna storhetstid får man en god utsikt över den omgivande neijden.

Ser man rakt i öster kan man skönja en del av Gropvikens blå vatten och mitt i den dalgången som sträcker sig åt det hållet ser man en stor och vacker ladugårdsbyggnad.

- Är det en herrgård? frågar den oinvigde. Nej, svarar den med orten förtrogne - det är en helt liten gård omfattande en åkerareal av endast 28 tunnland, men den är välbyggd och välskött och man kan säga en släktgård.

Den heter Botentorp.

Då Ö. D:s korrespondent besökte platsen för att ta det som mönstergård betraktade lilla jordbruket i närmare skärskådande var det icke utan en viss stolthet dess ägare överräckte en stamtavla där man med lätthet kunde utläsa gårdsfolkets släktskap under flera generationer bort till 1600-talet: Detta upprättade "folkträd" var ett verk av socknens föregående komminister Helge Skafvenstedt. Jag fick också erfara att den första släktmedlemmen, vilken förvärvade gården hette Jonas Nilsson och var född 1789. Köpet skedde någon gång på 1840-talet. Detta var farfadern till den nuvarande ägaren och han innehade och brukade gården till år 1858, då han i sin tur överlämnade den åt sin son Anders Johan Jonsson, vilken under 38 år var dess ägare. År 1891 tillträdde Johan Albin Andersson, gårdens nuvarande ägare, vår värd och ciceron, den gård hans förfäder före honom så länge ägt och brukat.

På min fråga om hr. Andersson hade några särskilda minnen från den tid då hans fader var bonde på Botentorp, fick jag svaret: - Ja, nog finns det minnen och särskilt ett minne står riktigt tydligt kvar - att man fick arbeta duktigt. Det var att börja kl.5 om morgnarna och att hålla på till 8 - 9 om kvällarna: jag var nämligen under den tiden dräng vid gården.

Mitt besök vid Botentorp inföll en vacker höstdag, särskilt lämplig för studier och iakttagelser vid ett välskött jordbruk. Vi ge oss ut och från mangårdsbyggnaden, som är egendomens äldsta byggnad, komma vi först till magasinet.

Förr i tiden, då man tröskade så smått allt efter behovet var, påpekar hr. Andersson, magasinet fullt tillräckligt, nu däremot då tröskningen i regel utföres på en gång, kunde magasinet mycket väl varit större.

Platsen var också utnyttjad till det yttersta med djupa sädesbingar av både vete och fodersäd. Vår värd sticker ner skyffeln i fodersäden, överräcker den och säger: - Känn här - och säg om den icke är tung. Det var också verkligen hög kvalitet med havre, korn och baljväxter i lagom blandning.

Vi förflytta oss nu till ladugårdsbyggnaden. Den är ny och på gaveln av det cementerade foderbordet kan man avläsa årtal 1931, då byggnaden uppfördes. Den är ljus - med foderborden åt söder - och med hänsyn till jordbrukets storlek också rymlig. Den rymmer 14 klavbundna djur - vilka platser också i det närmaste voro fullsatta - och dessutom utrustad med nödiga boxar. Häststallet har fyra spiltor jämte en box. För tillfället höllo också fyra hästar, vilket efter arealen kan anses som onödigt mycket.

En cementerad gödselstad bör ju räknas som en obligatorisk sak vid ett välskött jordbruk och den saknades ej heller vid Botentorp. Man kunde visserligen göra den anmärkningen att det för stark sol utsatta läget icke var fullt idealiskt, en sak som ägaren också tänkt avhjälpa genom att vidtaga planteringar. För urinens tillvaratagande användes torvströ.

Framför hästarna har man en praktisk fodergång och om byggnaden i sin helhet kan sägas att den är ändamålsenlig och arbetsbesparande, solig och tack vare en god ventilation sund och frisk.

Logen är sammanbyggd med stallet och ladugården. I omedelbar närhet till den sistnämnda finns ett särskilt hämterum. Med hänsyn till arealen är den synnerligen rymlig och tack vare körbanan, som också är anknuten till höskullen, så arbetsbesparande att skörden kan verkställas med egen arbetskraft.

I betesförbättrande syfte har man gjort en hel del arbeten, samt konstgödslat kraftigt. Under vårt fortsatta samtal fick jag erfara att gårdens årsskörd uppgick till 7.000 kg. vete och cirka 10.000 kg. blandsäd och korn. Det kan ju endast betraktas som ett gott skörderesultat med hänsyn till gårdens storlek, men så är den också väl dikad, förtäljer vår sagesman. Och kalkad är den också kraftigt.

- Då tror hr. Andersson icke på det ordspråket som säger: Kalka gör rika föräldrar men fattiga barn?

- Nej, blir det bestämda svaret, blir jordens näringsbehov i övrigt väl fyllt föreligger helt säkert ingen risk i den vägen. Snarare anser jag dem för jordutsugare, som så vete efter vete.

Mjölken levereras numera till Mjölcentralens nyförvärvade mejeri vid Ytterå. Under den tid gruvdriften var i gång gick största delen av mjölken till konsumtion där. Och tidigare, berättar hr. Andersson, hade vi Norrköping till avsättningsort - dit körde vi vårt smör och våra gödkalvar och för övrigt allt vad vi hade att sälja.

- Nå, hur var det att vara jordbrukare under den där, gamla goda tiden i jämförelse med i våra dagar?

Ja, man kan gott säga att det var bättre även om skördarna icke voro mer än hälften så stora och bruttointkomsterna mycket mindre, men då hade pengarna litet drygsl; nu däremot rinna de bort som smör i solsken och även om folk fick arbeta duktigt så kände de sig säkert minst lika lyckliga som nu. Missnöjet var ej heller så allmänt.

Då vi besett de här skildrade byggnaderna för vår ciceron oss till en annan plats för att visa några i trä ristade minnen från svunna tider. Det var en stock med åretal 1811 inhugget vilket angav tiden för den gamla ladugårdens uppförande. Vid sidan om detta årtal var också ett tydligt bomärke inhugget.

Det led mot kvällen. Den lilla Skällviksgården Botentorp hade vi synat både ute och inne, blivit väl mottagna och fått höra mycket av intresse både från ny och gammal tid. Stabil stod dess ägare där och med säkerheten förenades en vaken framtidsblick. Vi framförde vårt tack och gav oss i väg med en stilla beundran och vördnad för ett gott arbete.

A.P.